

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ตลาดน้ำคลองบางหลวงในเขตภาษีเจริญอย่างยั่งยืน

จัดทำโดย นายรัชชัย ศรีแสง

ตำแหน่ง สถาปนิกชำนาญการ

สังกัด ฝ่ายโยธา สำนักงานเขตภาษีเจริญ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๓๕
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

คำนำ

กระแสการท่องเที่ยวของโลกมีแนวโน้มมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นักท่องเที่ยวเริ่มให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ไม่ทำลายธรรมชาติและเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อมากขึ้น หลายประเทศมีมุมมองต่อการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) ว่าก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างขาดความระมัดระวัง เป็นหนึ่งในสาเหตุของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงมีการพัฒนาขึ้นมาเป็นการบริหารจัดการ และการเพิ่มคุณค่าของการท่องเที่ยวโดยการท่องเที่ยวไม่ใช่เพียงเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ แต่ได้พัฒนาเป็นการหาความรู้ การทำทหายศักยภาพทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ถือเป็นการท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะรูปแบบหนึ่งที่ตอบสนองต่อกระแสนุรักษ์ธรรมชาติ เพิ่มการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และได้รับความนิยมมากขึ้นตามลำดับ โดยเป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ปัจจุบันมีผู้ประกอบการหลายรายหันมาให้ความสำคัญกับกิจกรรมท่องเที่ยวรูปแบบนี้เพิ่มมากขึ้น ผู้เขียนมีความสนใจแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่น่าสนใจในการนำมาปรับใช้กับแหล่งท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร จึงมีแนวคิดที่จะดำเนินการการศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้น และเล็งเห็นว่าตลาดน้ำคลองบางหลวงในเขตภาษีเจริญเป็นสถานที่ซึ่งมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ มีความเหมาะสมและมีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปได้ จึงได้จัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองบางหลวงในเขตภาษีเจริญอย่างยั่งยืน

สารบัญ

	หน้า
๑. ชื่อเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองบางหลวงในเขตภาษีเจริญอย่างยั่งยืน	๑
๒. หลักการและเหตุผล	๑
๓. วัตถุประสงค์	๒
๔. เป้าหมาย	๒
๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานฯ	๒
๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	๘
๗. ระยะเวลาการดำเนินการ	๑๐
๘. งบประมาณ	๑๐
๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล	๑๐
๑๐. ข้อเสนอแนะ	๑๑
๑๑. บรรณานุกรม	๑๓

๑. ชื่อเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองบางหลวงในเขตภาษีเจริญอย่างยั่งยืน (The study for sustainable development of Klong Bang Luang Thai floating markets in Phasi Charoen district as tourist attractions)

๒. หลักการและเหตุผล

ชุมชนริมคลองบางหลวง คือ ชุมชนเก่าแก่ริมน้ำซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา คลองบางหลวง หรือ คลองบางกอกใหญ่ เดิมเคยเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาสายเดิมมาก่อนแต่เพราะเป็นแม่น้ำช่วงที่โค้งอ้อมกินบริเวณกว้างเวลาแล่นเรือผ่านมาจึงทำให้เสียเวลาในการเดินทางไต่มา ในสมัยสมเด็จพระชัยราชาธิราชพระมหากษัตริย์ในแผ่นดินกรุงศรีอยุธยาจึงโปรดเกล้าฯ ให้มีการขุดคลองลัดขึ้นในปี พ.ศ.๒๐๖๕ เพื่อร่นระยะทางและระยะเวลาสำหรับบรรดาพ่อค้าต่างชาติที่จะมาค้าขายเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับอาณาจักรอยุธยา ภายหลังจากขุดคลองแล้วคลองที่ขุดกลับมีขนาดใหญ่โตขึ้นเพราะกระแสน้ำไหลมากัดเซาะชายฝั่งให้กว้างขึ้น ขณะที่แม่น้ำสายดั้งเดิมค่อยๆ เล็กลงกลายเป็นคลองสายหนึ่งเท่านั้น ปัจจุบันปากคลองทางฝั่งโรงพยาบาลศิริราชเรียกกันว่า “คลองบางกอกน้อย” ส่วนปากคลองอีกด้านหนึ่ง ทางป้อมวิไชยประสิทธิ์เรียกกันว่า “คลองบางกอกใหญ่” ส่วนเหตุที่เรียกคลองบางกอกใหญ่ว่าคลองบางหลวง เนื่องจากเมื่อคราวที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมาสร้างราชธานีใหม่ที่กรุงธนบุรีนั้นข้าราชการขุนนางชั้นผู้ใหญ่หลายต่อหลายท่านมาจับจองสร้างบ้านกันอยู่ริมคลองบางกอกใหญ่เพราะเป็นบริเวณใกล้เคียงกับพระราชวังกรุงธนบุรี ชาวบ้านจึงเรียกคลองแถบนี้อีกชื่อหนึ่งว่า “คลองบางข้าหลวง” และปัจจุบันเหลือเรียกเพียง “คลองบางหลวง” ในที่สุด

ตลาดน้ำคลองบางหลวง เป็นตลาดน้ำท้องถิ่นริมคลองบางกอกใหญ่ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ตั้งอยู่ที่เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ภายใต้อาคารไม้เก่าแก่สูง ๒ ชั้น เรียงรายตลอดริมฝั่งคลองบางหลวง ประกอบด้วยร้านค้าหลากหลายประเภท เช่น ร้านค้าขายของที่ระลึก ร้านอาหาร ร้านตัดผม นิทรรศการชุมชนซึ่งรวบรวมของเก่าต่างๆ ไว้หลายชนิด นอกจากนี้ยังมีวัดที่ยังประกอบด้วยวัดกำแพง (บางจาก) วัดทองศาลางาม ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ที่อยู่คู่ชุมชนมาอย่างยาวนาน

ภายใต้อาคารไม้ที่ยังประกอบด้วยสิ่งที่น่าสนใจทั้งบ้านศิลปินซึ่งเป็นบ้านเก่าของ “ตระกูลรักสำรวจ” เป็นตระกูลช่างทองเก่าแก่ซึ่งปรับปรุงให้เป็นสถานที่แสดงงานศิลป์ และเป็นที่ยอมรับของศิลปินที่รักงานศิลปะ เป็นอาคารที่มีพื้นที่ว่างตรงกลางสร้างล้อมรอบเจดีย์เก่าซึ่งเป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง สันนิษฐานว่าเป็นหนึ่งในสี่ของเจดีย์แต่ละทิศที่กำหนดเขตพื้นที่เก่าของวัดกำแพง นอกจากนี้ยังมีการเปิดแสดงหุ่นละครเล็กให้รับชมฟรีอีกด้วย แต่ความสำคัญของตลาดแห่งนี้ได้ลดน้อยถอยลงไปเมื่อประมาณ ๕๐ กว่าปีที่แล้ว

ปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพิ่มมากขึ้น มีตลาดน้ำหลายแห่งที่สามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมความเป็นอยู่แบบไทยดั้งเดิมไว้ได้ จนได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทางสำนักงานเขตภาษีเจริญจึงมีแนวคิดฟื้นฟูตลาดน้ำแห่งนี้ให้มีความยั่งยืน มีชีวิตชีวา เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาศึกษาคึกอีกครึ่งหนึ่ง และอนุรักษ์วิถีชุมชนของคนริมคลองในสมัยก่อนให้เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตของกรุงเทพมหานครอีกแห่งหนึ่งต่อไป

ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปีจัดทำขึ้นเพื่อให้กรุงเทพมหานครนำแผนพัฒนาไปใช้เป็นกรอบในการปรับปรุงบริการ สาธารณะต่าง ๆ กำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาและแก้ไขในลำดับต้น ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญในการลงทุนพัฒนาเมืองในระยะยาวและคาดหวังว่า ใน ๒๐ ปีข้างหน้า เมืองกรุงเทพมหานครจะเป็นมหานครแห่งเอเชีย เป็นเมืองหลวงของเอเชีย เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสังคมในภูมิภาคอาเซียนและในทวีปเอเชีย สร้างความรู้เข้าใจแก่คนทั่วโลกเมื่อนึกถึงทวีปเอเชียจะนึกถึงกรุงเทพมหานครในฐานะเมืองชั้นนำด้านเศรษฐกิจ ภาคบริการ ความปลอดภัย ความสวยงาม สะดวกสบาย น่าอยู่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันเมืองกรุงเทพมหานครยังคงมีเอกลักษณ์เฉพาะในด้านความเรียบง่าย มีเสน่ห์ และมีชีวิตชีวา

ในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนากรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) ในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ ๓ มหานครสำหรับทุกคน ประเด็นยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๓.๒ เมืองแห่งโอกาสทางเศรษฐกิจ ผู้จัดทำรายงานจึงได้จัดทำข้อเสนอ “การศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองบางหลวงในเขตภาษีเจริญอย่างยั่งยืน” เพื่อฟื้นฟูตลาดน้ำแห่งนี้ให้มีความยั่งยืน มีชีวิตชีวา สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาศึกษาค้นคว้าอีกครั้งหนึ่ง และอนุรักษ์วิถีชุมชนของคนริมคลองในสมัยก่อนให้เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตของกรุงเทพมหานครอีกแห่งหนึ่งต่อไป โดยเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ดังกล่าวขึ้น

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำในเขตภาษีเจริญ

๓.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยและแนวทางการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำในเขตภาษีเจริญ

๔. เป้าหมาย

๔.๑ ทราบปัญหา อุปสรรค ปัจจัยและแนวทางการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำในเขตภาษีเจริญ

๔.๒ จัดทำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำในเขตภาษีเจริญอย่างมีระบบแบบแผนที่นำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานฯ

แนวคิดทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ปัจจุบันประเทศไทยมีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องหลายแห่งมีการสร้างสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย และสิ่งดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว แต่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งที่ได้รับความนิยมในช่วงแรกเท่านั้นภายหลังจากนั้นก็ซบเซาและปิดกิจการลงไปหรือกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมไม่ได้รับความนิยมเช่นเดียวกับการทำตลาดน้ำที่ปัจจุบันมีการสร้างและฟื้นฟูการท่องเที่ยวหลายแห่ง แต่จะอย่างไรให้

การท่องเที่ยวตลาดน้ำนั้นยังคงความนิยมและดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวอยู่ตลอด เพราะฉะนั้นจึงควรศึกษาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสืบไป

๕.๑ องค์การท่องเที่ยวโลก

องค์การท่องเที่ยวโลกได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่าเป็น การท่องเที่ยวที่ได้รับการคาดหมาย ให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมด ด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อ ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสุนทรีย์ะ ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณาภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบต่างๆ ที่เอื้อต่อชีวิตเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

๕.๒ หลักการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

Shirley, Eber. (๑๙๙๒). ได้กล่าวถึงหลักการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ดังนี้

๑. อนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี หมายถึง ต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิม ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมอย่างเพียงพอ หรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่าง ประหยัด ต้องคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่าคุณภาพของธรรมชาติ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มี คุณค่าต่อชีวิตที่ดี รู้วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นาน เพิ่มพูนและ เสริมสร้างไว้ให้มีมากเพียงพอต่อการใช้ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม การปรับปรุงและฟื้นฟู ทรัพยากรนั้นต้องคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเหมาะสม จะสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน

๒. ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็น ลดของเสีย ผู้ที่เกี่ยวข้องต้อง ร่วมกันวางแผนการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มี คุณสมบัติและมีคุณภาพเหมือนกันใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก สำหรับการลดของเสีย เช่น ขยะปฏิกรูล ต้องหาวิธีการจัดการโดยการแยกประเภทขยะ ขยะแห้งอาจนำระบบการหมุนเวียนการใช้ การใช้ซ้ำ และการแปรรูปกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ขยะเปียกอาจนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์

๓. รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมโดยต้อง วางแผนขยายรากฐานการท่องเที่ยว การรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่ง ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมโดยการเพิ่ม คุณค่าและมาตรฐานการบริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการท่องเที่ยวในสถานที่นั้นๆ ยาวนานขึ้น หรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก

๔. ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องมีการประสานแผนการพัฒนาในหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง อาทิ แผนพัฒนาของสำนักงานเขต แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร แผนพัฒนาของกระทรวง อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕. นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น ต้องประสานงานกับหน่วยงาน ท้องถิ่น และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่น

ของทรัพยากรในท้องถิ่น นำไปประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวให้มากขึ้น เป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรในท้องถิ่น

๖. การมีส่วนร่วม โดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น ต้องร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์กรรวมโดยเข้าร่วมในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่น เป็นหน่วยงานร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์หรือร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

๗. มีการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ต้องมีการประสานกับประชาคมในพื้นที่ องค์กรในพื้นที่ กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ ร่วมประชุมหารือเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการตลาด โดยจัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกันเป็นการลดข้อขัดแย้งในด้านผลประโยชน์ที่ต่างกัน

๘. การพัฒนาบุคลากร ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งเจ้าหน้าที่ดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้มีแนวคิดและวิถีปฏิบัติ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว

๙. การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยวต้องร่วมกับ ผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารการบริการ การขายให้พร้อม และเพียงพอ ต่อการเผยแพร่ อาจจัดทำในรูปสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่างๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาด การท่องเที่ยว ในรูปเอกสารแผ่นพับ หนังสือ คู่มือ วิดีโอ ซีดี เป็นต้น

๑๐. ประเมินผลตรวจสอบและวิจัยจำเป็นต่อการแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่าคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว การลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว โดยจะต้องมีการประเมินผลการตรวจสอบ ผลกระทบ และศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามผู้ใช้บริการโดยตรง การสอบถามความเห็น ใบประเมินผลหรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยว เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจและพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

๕.๓ แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติของนักท่องเที่ยว

จารุวรรณ อุชาติ, ๒๕๕๔ ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติของนักท่องเที่ยวไว้ดังนี้ ทัศนคติ คือ ความคิดที่จะท่องเที่ยวซึ่งมีมูลเหตุจูงใจที่แตกต่างกันออกไป ทำให้แสดงออกมาโดยการท่องเที่ยว ซึ่งก็คือพฤติกรรมการท่องเที่ยวนั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่จะเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นมากกว่า ๕ ครั้ง เดินทางมาในช่วงวันหยุดต่อเนื่องโดยรถยนต์ส่วนตัวกับเพื่อน รองลงมาคือ เดินทางมากับครอบครัวส่วนใหญ่ใช้เงินเก็บส่วนตัว ใช้เวลา ๒-๓ คืนและชอบที่ท่องเที่ยวเป็นห้างสรรพสินค้ามากที่สุด รองลงมาคือ สถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ สามารถเขียนสรุปรูปแบบออกมาได้โดยทั่วไป ทัศนคติ คือ โน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมในทางใดทางหนึ่งหรือความพร้อมที่จะแสดงในทางใดทางหนึ่ง ลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบแล้วแสดงออกมาทางพฤติกรรม

แต่จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น จะต้องมีความตั้งใจในการท่องเที่ยวหรือมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเสียก่อนจึงจะเกิดทัศนคติขึ้นมา แล้วแสดงออกโดยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นถ้าไม่มีผลความตั้งใจในการท่องเที่ยวก็จะไม่มาท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่นไม่ดึงดูดให้มาท่องเที่ยว

นิยามที่ ๑ ทัศนคติ หรือมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เจตคติ มีผู้ให้คำนิยามไว้อย่างมากมายมากกว่า ๑๐๐ นิยาม สำหรับนิยามที่ได้รับการยอมรับมีดังต่อไปนี้ ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก นึกคิดของบุคคล ที่มีต่อวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งว่ามีลักษณะอย่างไร มีความรู้สึกทางบวกหรือทางลบ ชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบ หรือเห็นด้วยหรือคัดค้าน ซึ่งการนิยามนี้เป็นการมองทัศนคติในแง่ของความรู้สึกหรือปฏิกิริยาท่าทีที่มีต่อวัตถุ

นิยามที่ ๒ ทัศนคติ หมายถึงความมีใจโน้มเอียงในการพิจารณา อันเกิดจากการเรียนรู้ที่จะตอบสนองต่อวัตถุ หรือระดับขั้นของวัตถุในลักษณะเห็นดีเห็นชอบหรือไม่ชอบอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างสม่ำเสมอ เช่น ทัศนคติของผู้บริโภค ที่มีต่อตราสินค้า หมายถึง ความโน้มเอียงของผู้บริโภค อันเกิดจากการเรียนรู้โดยประสบการณ์ที่จะประเมินตามสินค้าว่าชอบตรานั้นหรือไม่

นิยามที่ ๓ ทัศนคติอาจให้นิยามโดยนำนิยามที่ ๒ มาแยกลักษณะให้เห็นเป็นหัวข้อ แล้วให้นิยามใหม่ว่า หมายถึง เป็นความรู้สึกนึกคิดที่ก่อเกิดจากการเรียนรู้ ความโน้มเอียงที่จะตอบสนองต่อวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เกิดลักษณะที่มั่นคงเสมอ

๕.๔ การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนกรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

จริยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล ๒๕๕๓ ได้กล่าวถึงการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนกรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการไว้ดังนี้ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งสามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ชุมชนเรื่องผลผลิตทางการเกษตรได้ เพราะเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ความสำเร็จดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่ กระแสการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ของภาครัฐที่สร้างความต้องการในการท่องเที่ยวของภาคประชาชนอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น โดยมีปัจจัยภายใน คือ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนเกษตรดั้งเดิมแบบยกท้องร่อง ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ของภาครัฐมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๐

๕.๕ การรวมกลุ่มของชุมชนนักปฏิบัติเพื่อสร้างรูปแบบทางการตลาดที่ยั่งยืนผ่านทฤษฎีกิจกรรมกรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา

ปรียาพร เนียมนิก และวศิน เหลี่ยมปรีชา ๒๕๕๕ ได้กล่าวถึงการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนนักปฏิบัติเพื่อสร้างรูปแบบทางการตลาดที่ยั่งยืนผ่านทฤษฎีกิจกรรมกรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา ไว้ดังนี้

๑. รูปแบบทางการตลาดที่ยั่งยืนของตลาดน้ำอัมพวา คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจากการนำสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่นสร้างเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนตามวิถีชีวิตประจำวันโดยสร้างความแตกต่างให้เปิดเป็นตลาดน้ำยามเย็นเพียงวันศุกร์ถึงวันอาทิตย์เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้คนในชุมชนมีรายได้และเกิดเศรษฐกิจที่ดี โดยมีการคำนึงถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม

๒. ชุมชนนักปฏิบัติของตลาดน้ำอัมพวา รวมกลุ่มกันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อแบ่งปันความรู้ในการสร้างตลาดน้ำอัมพวา ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จากการใช้ชีวิตประจำวันที่ปฏิบัติมาถึงปัจจุบันเพื่อให้ตลาดเกิดความยั่งยืน

๓. นักท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรูปแบบทางการตลาดยั่งยืน โดยการเลือกใช้บริการของผู้ประกอบการธุรกิจของท้องถิ่น ทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยตรง

๕.๖ แนวทางการจัดการเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของไทยอย่างยั่งยืน

ภูวนาท คุณผลิน ๒๕๕๖ ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของไทยอย่างยั่งยืนไว้ว่า ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของไทยอย่างยั่งยืนมีจำนวน ๗ ปัจจัยได้แก่

- ๑) ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว
 - ๒) ปัจจัยด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม
 - ๓) ปัจจัยด้านสิ่งดึงดูดใจ
 - ๔) ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
 - ๕) ปัจจัยด้านระบบโลจิสติกส์และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
 - ๖) ปัจจัยด้านการจัดระบบแหล่งท่องเที่ยว
 - ๗) ปัจจัยด้านความร่วมมือของ ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว
- ๕.๗ การพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อยโดยชุมชนมีส่วนร่วม

กัลยากร แสงผล ๒๕๕๙ ได้กล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อยโดยชุมชนมีส่วนร่วมไว้ว่า ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อตลาดน้ำไทรน้อยในระดับปานกลาง โดยนักท่องเที่ยวมีทัศนคติด้านการเดินทางคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุด อยู่ในระดับดี ทัศนคติด้านสถานที่ท่องเที่ยว ทัศนคติด้านกิจกรรมและสิ่งดึงดูดใจในการเดินทาง และทัศนคติด้านคุณภาพสินค้าและราคาอยู่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ที่แตกต่างกันมีทัศนคติทางการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อยแตกต่างกัน ส่วนเพศที่ต่างกันมีทัศนคติทางการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อยไม่แตกต่างกัน

สรุปรูปแบบของงานวิจัยที่นำมาใช้ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองบางหลวงในเขตภาษีเจริญอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับการคาดหมาย ให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมด ด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสุนทรียะ ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณาภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบต่างๆ ที่เอื้อต่อชีวิตเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่เดิมทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมอย่างเพียงพอ หรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัด ต้องคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่าคุณภาพของธรรมชาติ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบด้วย การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิตที่ดี รู้วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นาน เพิ่มพูนและเสริมสร้างไว้ให้มากเพียงพอต่อการใช้ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม การปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรนั้นต้องคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญา

พื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเหมาะสมจะสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของไทยอย่างยั่งยืน มีจำนวน ๗ ปัจจัยได้แก่

- ๑) ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว
 - ๒) ปัจจัยด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม
 - ๓) ปัจจัยด้านสิ่งดึงดูดใจ
 - ๔) ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
 - ๕) ปัจจัยด้านระบบโลจิสติกส์และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
 - ๖) ปัจจัยด้านการจัดระบบแหล่งท่องเที่ยว และ
 - ๗) ปัจจัยด้านความร่วมมือของ ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว
- ๕.๘ การวิเคราะห์ SWOT

การวิเคราะห์ SWOT คือ เทคนิคอย่างหนึ่งในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก คือ การจำแนกโอกาสและอุปสรรค ในขณะที่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในนั้นทำเพื่อชี้ให้เห็นถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของสิ่งที่ศึกษาเพื่อนำผลที่ได้ในรูปแบบของจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและภัยคุกคามอุปสรรคมากำหนดเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการวางแผนและพัฒนาองค์กร การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการศึกษาเพื่อพัฒนาตลาดน้ำคลองบางหลวงอย่างยั่งยืน

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>๑. ชุมชนคลองบางหลวงเป็นชุมชนเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกรุงเทพมหานครที่น่าสนใจและยังคงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี เช่น วัดกำแพง พระอุโบสถเก่าแก่ บ้านศิลปิน</p> <p>๒. นโยบายของผู้บริหารสำนักงานเขตภาษีเจริญ มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว</p> <p>๓. มีโครงการทางเชื่อมสถานี BTS บางหว้าถึงคลองบางหลวง โดยเป็นการร่วมมือระหว่าง สจส. สยป. และ สผม. โครงการเส้นทางเดินเรือใหม่เชื่อมสถานี BTS บางหว้าถึงตลาดคลองบางหลวง</p>	<p>๑. ยังขาดการบูรณาการ การรวมตัว รวมกลุ่มกันในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่สำคัญในชุมชนตลาดน้ำคลองบางหลวง อย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>๒. ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนตลาดน้ำคลองบางหลวงอย่างต่อเนื่อง และแพร่หลาย</p> <p>๓. ขาดความตระหนักและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์สถานที่สำคัญของคนในชุมชน</p> <p>๔. ขาดผู้สืบทอดองค์ความรู้ เช่น ยังไม่มีผู้สืบทอดช่างทอง</p> <p>๕. ภารกิจหลักของฝ่ายโยธามีหลายด้าน ทำให้ไม่สามารถดำเนินการสนับสนุนศักยภาพให้กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง</p>

โอกาส	อุปสรรค
<p>๑. นโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว</p> <p>๒. ชาวไทย ชาวต่างประเทศ และประชาชนรุ่นใหม่ให้ความสนใจแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น</p> <p>๓. ตั้งอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมที่มีการเดินทางสะดวก เช่น รถยนต์ รถไฟฟ้า เรือ</p> <p>๔. มีโรงแรมที่พักซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวต่างชาติหลายแห่ง</p>	<p>๑. สภาพปัญหาการจราจรที่ติดขัดอย่างมากในพื้นที่เขตภาษีเจริญ</p> <p>๒. ความไม่แน่นอนของสถานการณ์การเมืองภายในประเทศทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อมั่น</p> <p>๓. ขาดภาคีเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวในเขตภาษีเจริญอย่างเป็นรูปธรรม เช่น สถานประกอบการ องค์กร หน่วยงานต่างๆ</p>

๕.๙ นิยามศัพท์/นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

๑. แนวทางการจัดการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง แนวทางการจัดการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของตลาดน้ำอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้สามารถสร้างสรรค์ทางการท่องเที่ยวหรือการปรับปรุงการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น เพื่อสนองความต้องการในการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

๒. แหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน หมายถึง พื้นที่ หรือ บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นที่ยอมรับจากนักท่องเที่ยวและยังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิต วัฒนธรรมและระบบนิเวศที่มีความเหมาะสมไม่พบการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติตามแนวคิดขององค์การท่องเที่ยวโลก คือ การพัฒนาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุดเกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ตลอดกาลยาวนานที่สุด

๓. ตลาดน้ำ หมายถึง สถานที่ชุมนุมของประชาชน เพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า ซึ่งตั้งขึ้นตามลำคลองที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชุมชนใหญ่ๆ โดยมีเรือบรรทุกสินค้ามาขายหรือเป็นเรือนแพเพื่อรับฝากขายสินค้านานาชนิด นอกจากนั้นบริเวณตลาดน้ำจะเป็นสถานที่ที่มีธรรมชาติสวยงาม มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และมีวัฒนธรรมภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖.๑ กรอบแนวทางการดำเนินการ

ศึกษาประวัติความเป็นมาของตลาดน้ำและสถานที่ท่องเที่ยวในเขตภาษีเจริญ และศึกษาการมีส่วนร่วมของพ่อค้าแม่ค้าและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดน้ำ และสำรวจทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำ เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ตลาดน้ำคลองบางหลวง และสำรวจสถานที่สำคัญต่างๆ ในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานเขตภาษีเจริญ เพื่อนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำ รวมทั้งหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคโดยการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองบางหลวงในเขตภาษีเจริญอย่างยั่งยืน และหาแนวทางการจัดการเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำอย่างยั่งยืน

๖.๒ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ผู้ให้ข้อมูล)

๑. ประชากร ได้แก่ พ่อค้าแม่ค้า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นักท่องเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ เจ้าหน้าที่รัฐและผู้บริหารเขตภาษีเจริญ

๒. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่เฉพาะเจาะจง โดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องศึกษาเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้ นักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศที่พบในพื้นที่ตลาดน้ำคลองบางหลวง ผู้ประกอบการในพื้นที่ตลาดน้ำคลองบางหลวง ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการการท่องเที่ยว มัคคุเทศน์ หรือบริษัทท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้บริหารสำนักงานเขตภาษีเจริญ

๖.๓ เครื่องมือที่ใช้

แบบสัมภาษณ์ เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองบางหลวงในเขตภาษีเจริญอย่างยั่งยืน

๖.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

สัมภาษณ์กลุ่มประชากร ๔ กลุ่ม ได้แก่

๑. นักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศที่พบในพื้นที่ตลาดน้ำคลองบางหลวง ผู้คนที่เดินทางมาเที่ยวตลาดน้ำ

๒. ผู้ประกอบการในพื้นที่ตลาดน้ำคลองบางหลวง

๓. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการการท่องเที่ยว มัคคุเทศน์ หรือบริษัทท่องเที่ยว

๔. เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้บริหารสำนักงานเขตภาษีเจริญ

๖.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ จะเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่ออยู่ในพื้นที่ศึกษาจนออกจากพื้นที่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ บันทึกเทป ตลอดจนข้อมูลเอกสารต่างๆ จะมีการแยกเป็นหมวดหมู่และทำการลดทอนข้อมูล ด้วยการลงรหัส แบ่งข้อมูลเป็นกลุ่มๆ เขียนข้อสรุปชั่วคราวและแปลงข้อมูลตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความชัดเจน จนกระทั่งได้ผลสรุป หลังจากนั้น ตรวจสอบข้อมูลซ้ำอีกครั้ง โดยการนำมาสรุปตรวจสอบความถูกต้องกับผู้ให้ข้อมูลงานวิจัยของคนอื่นที่ทำเรื่องคล้ายคลึงกัน

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการโครงการ ๑๒๐ วัน โดยมีแผนการดำเนินงานตลอดโครงการ ดังนี้

กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ (เดือนที่)				ผลการดำเนินงาน
	๑	๒	๓	๔	
๑.สำรวจข้อมูลตลาดน้ำ	→				ผลการสำรวจ
๒.ลงพื้นที่สัมภาษณ์		→			ผลการลงพื้นที่
๓.รวบรวมข้อมูล		→	→		ผลการลงพื้นที่
๔.วิเคราะห์สรุป			→	→	ผลการลงพื้นที่
๕.จัดทำข้อเสนอแนะ				→	ผลงาน

๘. งบประมาณ

งบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท (สามแสนบาทถ้วน)

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลจากข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองบางหลวงในเขตภาษีเจริญอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดระดับความสำเร็จ ระดับผลผลิต (Output) และระดับผลลัพธ์ (Outcome)

๙.๑ ผลผลิต (Output)

๑. ทราบปัญหา อุปสรรค ที่ปัจจัยและแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำในเขตภาษีเจริญ

๒. จัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำในเขตภาษีเจริญอย่างมีระบบแบบแผนที่นำไปสู่การปฏิบัติ ต่อไป

๙.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

๑. นำแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำ เสนอผู้บริหารสำนักงานเขตภาษีเจริญเพื่อให้เกิดผลเชิงนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติ ต่อไป

๒. นำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและปรับปรุงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของหน่วยงานอื่นที่สนใจ

๓. เป็นแนวทางให้ฝ่ายพัฒนาชุมชนนำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำไปเป็นต้นแบบในการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำในเขตภาษีเจริญ

๔. เป็นแนวทางให้หน่วยงานเอกชน นำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำไปเป็นต้นแบบ เพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำ ต่อไป

๙.๓ วิธีการ/เครื่องมือในการติดตามและการประเมินผล (สำเร็จ)

แบบสัมภาษณ์ เรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองบางหลวงในเขตภาษีเจริญอย่างยั่งยืน

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑. ควรร่วมกับเครือข่ายชุมชนในพื้นที่จัดให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

๒. เพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของเขตภาษีเจริญในสื่อต่างๆ เช่น แอปพลิเคชันไลน์ เฟสบุ๊ก ให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

๓. ควรจัดให้มีการอบรมมักคุเทศน์น้อย ให้กับเด็ก เยาวชนในชุมชนตลาดน้ำคลองบางหลวง เพื่อให้ข้อมูล และนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่สำคัญในชุมชน

๔. วางแผนการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงพัฒนาตลาดน้ำอยู่เสมอไม่ให้เกิดความจำเจ และมีนักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำ

๕. ควรมีการปรับทัศนทัศน์และสภาพอากาศให้เกิดความสวยงามและให้น่าดึงดูดใจ อาจให้มีการติดตั้งพัดลมไอน้ำเพื่อลดสภาพอากาศที่ร้อนอบอ้าว การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความปลอดภัย สะดวกและหาง่าย โดยการเพิ่มป้ายบอกทางเป็นระยะๆ เพื่อการหาง่าย

๖. มีการพัฒนาร้านอาหารริมคลองในด้านต่างๆ คือ ให้มีความหลากหลายของเมนูอาหารและร้านค้าที่มีให้เลือกมาก ควบคุมดูแลความสะอาดของร้านค้าและคุณภาพอาหาร เน้นความคุ้มค่าของราคา ควบคุมราคาสินค้าและอาหารไม่ให้แพงเกินไป ในส่วนของรสชาติอาหาร ควรให้มีการฝึกอบรมหรือสอนวิธีการปรุงอาหารให้มีรสชาติดีมีความสะอาด และมีคุณค่าทางโภชนาการ

๗. มีการฟื้นฟูสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรม ศาสนา เช่น วัด ให้คงสภาพเดิมเพื่อให้เกิดความดึงดูดใจ การปรับทัศนียภาพของคลอง โดยการจัดให้มีจิตอาสาซึ่งเป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ช่วยกันเก็บขยะริมแม่น้ำลำคลอง เพราะในปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่หันมาให้ความสนใจกับความดั้งเดิมของสถานที่มากขึ้น

๘. ควรมีการเพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้หลากหลายจากที่มีอยู่เดิม เช่น กิจกรรมการปั่นจักรยานในเชิงนิเวศน์เยี่ยมชมความงามชุมชนคลองบางหลวง และพื้นที่ใกล้เคียง เพิ่มความหลากหลายในกิจกรรมการใช้ชีวิต

๙. การพักอาศัยกับคนในท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้านและการลงมือทำกิจกรรมต่างๆภายในชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวเหล่านั้นนอกจากนักท่องเที่ยวจะได้ความรู้ ความเป็นกันเองกับชาวบ้านในชุมชนแล้ว ยังจะได้รับความประทับใจจากกิจกรรมท่องเที่ยว อันเป็นการนำไปสู่การเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว

๑๐. ส่งเสริมให้คนในชุมชนคลองบางหลวง มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรของท้องถิ่น อีกทั้งยังมีการจัดอบรมสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวของชุมชนถึงบทบาทหน้าที่และการบริการทางการท่องเที่ยว มีการสร้างทัศนคติเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่ควบคู่กับการอนุรักษ์ ว่าการท่องเที่ยวดังกล่าวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้

๑๑. วางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพัฒนากิจกรรมนี้ให้เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และยังเป็นการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้ตลาดน้ำเกิดความยั่งยืนต่อไป เช่น ชาวบ้านควรมีส่วนร่วมด้านต่อไปนี้จะทำให้ชุมชนคลองบางหลวงเกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ โดยชุมชนควรมีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรเพื่อการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวบ้าน ภายใต้กรอบการท่องเที่ยว

เชิงอนุรักษ์ภายในชุมชนเพราะชุมชนคลองบางหลวงเป็นชุมชนที่มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมและทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ตลอด หากมีกลุ่มหรือองค์กรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ของชุมชน จะทำให้เกิดรายได้ทางการท่องเที่ยวและ รายได้ส่วนดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนตามมา

บรรณานุกรม

- Shirley, Eber. (๑๙๙๒). My travels around the world. Newton Aycliffe, UK: Heinemann.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (๒๕๕๒). การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : กระบวนทัศน์ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวยุคใหม่. e-TAT Tourism Journal การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประจำไตรมาสที่ ๓/๒๕๕๒. สืบค้นจาก [http://www.etatjournal.com /upload /๒๕๒/๖%๒๐Sustainabl_tourism_new%๒๐paradigm.pdf](http://www.etatjournal.com/upload/๒๕๒/๖%๒๐Sustainabl_tourism_new%๒๐paradigm.pdf).
- จารุวรรณ อูชาติ. ๒๕๕๔. ทศนคติและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สืบค้นจาก <http://newtdc.thailis.or.th/docview.aspx?tdcid=๒๔๔๔๕๔>
- จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล. ๒๕๕๓. การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน ด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง. อ.พระประแดง. จ.สมุทรปราการ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ปรียาพร เนียมนก. และวศิน เหลี่ยมปรีชา. ๒๕๕๕. ตุลาคม – ๒๕๕๕. มีนาคม. การรวมกลุ่มของชุมชนนักปฏิบัติเพื่อสร้างรูปแบบทางการตลาดที่ยั่งยืนผ่านทฤษฎีกิจกรรม : กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา. วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภูวนาท คุณผลิน. ๒๕๕๖” แนวทางการจัดการเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของไทยอย่างยั่งยืน. (ดุซงึนพันธ์). รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพ.มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กัลยากร แสงผล. ๒๕๕๙. การพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำไทรน้อยโดยชุมชนมีส่วนร่วม. ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. สืบค้นจาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/๑๕๙๒๗๒.pdf>

ภาคผนวก
ประวัตินักวิจัย

- ๑) นายธวัชชัย ศรีแสง
THAWATCHAI SEESANG
- ๒) รหัสประจำตัวประชาชน ๓๘๕๐๑๐๐๑๕๔๖๔๓
- ๓) วุฒิการศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม
- ๔) ตำแหน่ง สถาปนิกชำนาญการ
- ๕) สถานที่ทำงาน
สำนักงานเขตภาษีเจริญ
เลขที่ ๔๖ ซอยเพชรเกษม ๕๔ แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๖๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๑๓ ๐๕๖๕ ต่อ ๖๖๐๗-๖๖๑๐
- ๖) ประสบการณ์ในการวิจัยหรือความชำนาญ
สถาปนิก
- ๗) ประวัติการได้รับทุน -
- ๘) ผลงานวิจัยที่ได้พิมพ์เผยแพร่ (ย้อนหลัง ๕ ปี) -